

תוריתא דנהמא. תואר
 של להם עלומר לרין
 שיטת זו מראה להם
 עלומר של יעוה לגמרי
 ויכיר ידוע שהוא להם:
 ברתחא גביל. נותן קמה
 ומי וכותשין ככף
 וסופין על הכירה
 כשפיה ניסקת: חמא
 דהנדקא. מלך שאופין
 בשפוד ומושפין אותו
 חדיד בשמן או בני
 טיטס ושומן: אהם
 העשוי לכותה. להם
 הוא שאין אופין להם
 אותו כמור אלא
 כמנה: בעבין. עלומר
 ערוכה ומקושפת כיון
 נלסקאות לוחת או גלי
 אדמיה דללח עשאה:

בהם כזית ואינם קיימות וכיון דהלכה כרז ששת נמצא לפי זה
 שהברייתא^(א) צומן שהפרוסות קיימות נלטרך להעמיד אותה
 אליבא דרז ששת בשאין צפרוסות כזית ולא^(ב) כדברי הירושלמי. זו
 היא שיטת רש"י ז"ל.
 ורבינו גרסת ז"ל (תד"ה תבילת)
 הקשו עליו מדלמרינן צמ'
 אמר רז יוסף מנח אמרינא לה
 דמנח היה עומד ומקריב מנחות
 צירושליס אומר שהחייט נטול
 לאכלן אומר המוציא להם מן הארץ
 ומני עלה וכולן פותמן פתיחין
 כזיתים א"ל אבי אלא מעתה למנח
 דזי רבי ישמעאל דלמר פורכין^(ג)
 עד שמחזרין לסולתן ה"ג דלא
 מצרכין המוציא וכי חמא הכי נמי
 כלומר שאין מצרכין המוציא על
 פירורין קטנים והא תניא ליקט
 מכולס כזית ואכלן אס חמך הוא ענוש כרת אס מנח היא אדם
 יולא זה ידי חובתו צפסח ופירש"י ז"ל דליקט מטולן כזית
 אמנחות קאי ור"ל שאס ליקט מכל המנחות כזית חמך ואכל אף
 על פי שהוא ממנחות הרבה ענוש כרת ואס מנח היא אע"פ
 שהוא ממנחות הרבה מצטרף לשיעור כזית לפטורו מחיוב מנח
 ואין זה נכון כלל שהיאך יכול לומר ליקט מכל המנחות כזית חמך
 והלא המנחות טולן לא היו באין אלא מנח חוץ משתי הלחם בלבד
 (מנחות נב): ועוד שהיאך יכול לומר אס מנח הוא אדם יולא זה
 ידי חובתו צפסח והא אמרינן (פסחים לו.) בכל מושצתיכס תאכלו
 מצות (שמות יג.) מנח הגאכלת בכל מקום אדם יולא זה ידי
 חובתו אכל מנח שאינה נאכלת בכל מושצתיכס אין אדם יולא זה
 ידי חובתו צפסח וימנחות לא היו נאכלין חוץ לירושלם והיאך
 יולא זה ידי חובתו צפסח אלא ודאי לא קאי אמנחות אלא
 אחמשת המינין ור"ל אס ליקט מכל חמשת המינין כזית חמך
 צפסח ואכל ענוש כרת דלא חמא בכזית מנין אחד הוא דמחייב
 אלא אפילו כזית מחמשת המינין מצטרפין וכמו כן אס אכל
 מכולן כזית מנח צפסח מצטרפין ויולא ידי חובתו ואס כדברי
 רש"י ז"ל שמפרש תבילת ע"י טיגון באילפס מאי קא פריך ליה
 אבי לרז יוסף דהכא מיירי בשליקט מכולס פירורים קטנים והן
 צעין ולפיכך אמרו שיולא זה ידי חוב מנח ודאי יש לו לברך עליו
 המוציא אכל לרז יוסף לא איירי אלא בדבר שהוא מצושל
 ולפיכך קטריא ליה שאס אין צפירורים כזית אינו מצרך עליו
 המוציא.

מכוסל כזית ואכלן אס חמך הוא ענוש כרת אס מנח היא אדם
 יולא זה ידי חובתו צפסח ופירש"י ז"ל דליקט מטולן כזית
 אמנחות קאי ור"ל שאס ליקט מכל המנחות כזית חמך ואכל אף
 על פי שהוא ממנחות הרבה ענוש כרת ואס מנח היא אע"פ
 שהוא ממנחות הרבה מצטרף לשיעור כזית לפטורו מחיוב מנח
 ואין זה נכון כלל שהיאך יכול לומר ליקט מכל המנחות כזית חמך
 והלא המנחות טולן לא היו באין אלא מנח חוץ משתי הלחם בלבד
 (מנחות נב): ועוד שהיאך יכול לומר אס מנח הוא אדם יולא זה
 ידי חובתו צפסח והא אמרינן (פסחים לו.) בכל מושצתיכס תאכלו
 מצות (שמות יג.) מנח הגאכלת בכל מקום אדם יולא זה ידי
 חובתו אכל מנח שאינה נאכלת בכל מושצתיכס אין אדם יולא זה
 ידי חובתו צפסח וימנחות לא היו נאכלין חוץ לירושלם והיאך
 יולא זה ידי חובתו צפסח אלא ודאי לא קאי אמנחות אלא
 אחמשת המינין ור"ל אס ליקט מכל חמשת המינין כזית חמך
 צפסח ואכל ענוש כרת דלא חמא בכזית מנין אחד הוא דמחייב
 אלא אפילו כזית מחמשת המינין מצטרפין וכמו כן אס אכל
 מכולן כזית מנח צפסח מצטרפין ויולא ידי חובתו ואס כדברי
 רש"י ז"ל שמפרש תבילת ע"י טיגון באילפס מאי קא פריך ליה
 אבי לרז יוסף דהכא מיירי בשליקט מכולס פירורים קטנים והן
 צעין ולפיכך אמרו שיולא זה ידי חוב מנח ודאי יש לו לברך עליו
 המוציא אכל לרז יוסף לא איירי אלא בדבר שהוא מצושל
 ולפיכך קטריא ליה שאס אין צפירורים כזית אינו מצרך עליו
 המוציא.

ולפיכך נראה שהפ"י הגאון הוא כמו שפירשו רבינו האי
 גאון ורז נתן בעל הערוך ז"ל (ערוך מנ) דחצינא הוא
 שלוקחים הפירורים ומחברין אותן יחד עם הדבש או עם המרק
 עלי שום צישול כלל ורז יוסף ס"ל שאס אין צפירורין כזית אע"פ
 שלא נחשלו אינו מצרך עליהם המוציא והקשה לו אבי והא
 תניא ליקט מכולן כזית אס חמך הוא ענוש כרת אס מנח הוא
 אדם יולא ידי חובתו צפסח הנה שאין כאן כזית אלא בחמשה
 פירורין ואפילו הכי נראה שמצרך עליו צרכת המוציא ואכילת
 מנח והשפא פריך שפיר שכמו שזה בלא צישול ואנו מצרכין עליו
 הוא הדין נמי בחצינא כיון שאין שום צישול אלא חיבור בעלמא
 שמחברין אותו בקערה עם הדבש או עם המרק אית לן למימר
 שאע"פ שאין צפירורין כזית שמצרך עליהם המוציא.

ובורי הרז נר"ו מביא עוד ראיה לזה הפירוש שפירש הגאון
 ובעל הערוך ז"ל שאס כדברי רש"י שמפרש צישול על
 כרחין נלטרך לומר דרז ששת מפרש הברייתא (ב.) דהכוסס את
 החטה דקמי ואס אין הפרוסות קיימות בתחלה מצרך עליו
 צמ"מ דמיירי בשאין פרוסות קיימות כזית ושאין זהם תואר
 להם דאי כשיש זהם תואר להם^(א) הא שמעינן ליה לרז ששת
 דאמר שאע"פ שאין זהם כזית מצרך עליהם המוציא והיאך יאמר
 ככאן שיברך צמ"מ אלא ודאי נלטרך לומר לדעתו דבשאין
 צפרוסות כזית אלא זהם תואר להם מיירי וא"כ לדעת רז ששת
 מה חידש לנו רבא צכאן שאמר והוא דליכא עליה תוריתא
 דנהמא שהי כבר נאמר צברייתא שאס אין הפרוסות כזית ואין
 זהם תואר להם מצרך עליהם צמ"מ אכל אי איכא עליה תוריתא
 דנהמא אע"פ שאין זהם כזית מצרך עליהם המוציא ולמה הוצרך
 רבא לחזור הדבר ללא לורך שאין דרך האמוראים לחזור הדברים

האמורים צמשינות וצברייתות אס לא יהיה כדי ללמד שום חידוש^(א)
 אלא ודאי משום דברייתא איירי צישול והכא בלא צישול הוצרך
 רבא לומר דכי אמרינן דאפילו פירורין שאין בהם כזית שמצרך
 עליהם המוציא זהו כשיש בהם תואר להם דאי מצרייתא הייתי
 צריך לדוקא בדבר שהוא מצושל
 צריך שיהא זו תואר להם אכל
 חצינא שאינו מצושל אע"פ שלא
 יהיה זו תואר להם ואין צפירורין
 כזית יברך עליו קמ"ל רבא חידוש
 שאע"פ שאינם מצושלים אינו
 מצרך עליהם אלא כשיש בהם
 תואר להם ועכשיו נעמיד
 הברייתא^(ב) כדעת הירושלמי כשיש
 צפרוסות כזית ואפילו אליבא דרז
 ששת ור"ל צומן שהפרוסות
 קיימות שיש בהם כזית בתחילה
 מצרך עליו המוציא ולצטוף שלש
 צרכות אין הפרוסות קיימות
 מיני מונות מפני שכיון שהוא מצושל ואין בהם כזית אפילו רז
 ששת מודה שכבר ילא ממורת להם ואע"ג דליכא עליה תוריתא
 דנהמא.

על כן נראה למורי הרז נר"ו ששלשה דינין חלוקים הם היכא
 שהוא מצושל אס יש זו צפרוסות כזית [צמ"מ מצרך עליהם
 המוציא ושלש צרכות ואס אין צפרוסות כזית] אע"ג דמיחזי
 דליכא עליה תוריתא דנהמא אינו מצרך עליו אלא צורא מיני
 מונות דכיון שהוא מצושל לא תואר להם לו. והיכא שאינו מצושל
 אלא שהוא מחובר על ידי דבש או מרק בלא שום צישול אס יש
 צפרוסות כזית מצרך עליו המוציא^(א) אין צפרוסות כזית ואין זהם
 תואר להם מצרך עליהם צמ"מ אכל אס יש זהם תואר להם
 אע"פ שאין זהם כזית מצרך עליהם המוציא. והיכא שאינו לא
 מצושל ולא מחובר אלא שהוא פירורים לבדם אע"פ שאין זהם
 כזית ואין זהם תואר להם שהן דקין ציותר מצרך עליו המוציא
 ושלש צרכות שכיון שהוא פת צפני עלמנו אינו יולא לעולם מתורת
 פת. וזה שלא כדברי רבינו חננאל ז"ל שאמר דמאי דאמרינן (טז.)
 דפת הנזומה בקערה מצרך עליו המוציא דבאיכא עליה תוריתא
 דנהמא מיירי ולפי מה שכתבנו אין אנו צריכין לזה אלא כיון
 שהוא פת צפני עלמנו ואינו מחובר בדבר אחר אינו יולא מתורת
 להם לעולם ומצרכין עליו המוציא ושלש צרכות:

טרייתא פטורה מן ההדח. זו היא ג"ה הגאונים ז"ל: **מאי**
טרייתא. מרתחא גביל. פירש"י ז"ל (ד"ה תבילת) שצכירה
 עלמח" עשין גומא" ונותנין שם קמה ומים ומגבלין אותו ותאפה
 שם^(ב) ונראה שגורס חייבת דכיון שהוא עשוי דרך גבול למה
 תהיה פטורה ואפשר להעמיד פירוש זה אפילו לגירסת פטורה
 דכיון שאין זה דרך גלגול ואין דרך לעשותו לאכילת קצע פטור
 מן החלה.

ורבינו האי גאון ז"ל פירש דמרתחא גביל הוא שלוקחין הקמה
 ומטילין אותו במים רותחין ולפיכך פטורה מן החלה דאין
 בה שום גלגול כלל. וקשה קמא לפי זה הפירוש דכיון שאין שם
 גלגול פשיטא דפטור דודאי הגלגול מחייב והכא ליכא גלגול
 ואפשר לומר שמפני שנלקחו (האמוראים)^(א) צוה צפרק כל שעה
 (פסחים ב.) דחד אמר^(ב) זהו זה לפטור וחד אמר זהו זה לחיוב צא
 להשמיענו דהלכה כמאן דאמר זהו זה לפטור:

ואיכא דאמרי חמא דהנדקא. יש מפרשים שלשין את
 העיסה ומקטפין אותה היטב ואח"כ מכניסין אותה
 בשפוד וזולין אותה ומטגנין^(א) אותה בשמן ודבש בשעת הלגיה
 ולגרסת חייבת נפרש מפני שצלייתה עבה ויילושה כשאר עיסות
 ויותר לפיכך חייבת ולגרסת פטורה נאמר כיון שאין זה דרך
 אכילת קצע היא פטורה.

ויש מי שאומר שלחמא דהנדקא הוא פת ידוע שעושין ממנו
 חיכוני הנשים ולגירסת חייבת נפרש מפני שלשין אותה
 כשאר עיסות חייבת בחלה ולגירסת פטורה נלטרך לומר דמחוק^(א)
 קך פטורה שמתחלה לא ילושה לאכילה וכיולא צוה אמרו (פ"ה)
 פ"ה מ"ה) עיסת הכלבים צמשה שהרועים אולכין ממנה חייבת
 בחלה אין הרועים אולכין ממנה פטורה דאלמא אע"פ שילושה
 כדרכה כיון שלא ילושה למאכל אדם אלא לכלבים פטורה כ"ו
 שלא יאכלו הרועים ממנה:
לחם העשוי לכותח פטור. פי' אחר שלשין את העיסה מניחים

א ב מ"מ פ"ג מהלכות
 צרכים הלכה ט סמג
 עשין כו טושי"ע אר"ח סימן
 קקס טפ"ף י'
 ג מ"י פ"ו מהלכות
 מצרכים הלכה יב סמג
 עשין קקס טושי"ע י"ד
 סימן שטט טפ"ף ה וטושי"ע
 אר"ח סימן קקס טפ"ף טו:
 ד ה טושי"ע אר"ח סימן
 קקס טפ"ף טו:
 ו מ"י פ"ו מהלכות
 מצרכים הלכה יד סמג
 שט טושי"ע י"ד סימן שטט
 טפ"ף י':

שיטת ריב"ב

תוריתא דנהמא. תואר
 מראית לוח: מרתחא
 גביל. נותנין מים וקמה
 בכלי ובושין בכף
 ושופכין על הכירה כשהיא
 ניסקת: דהנדקא. בצק
 שאופין בשפוד ומטגנין
 אותו חמדי בשמן
 ובביצים: לחם העשוי
 לכותח. אין אופין אותו
 אלא בחמה: בעבין.
 ערוכה יפה ומקושפת
 לנלסקאות נאות גלי
 דעתיה דללח עשאה:

שלשני הגבורים

א הגבורות אשר"י פי'
 י. נראה כשנותנין
 הפירורין במים והמים
 מתממ
 הפירורין אול להו
 תוריתא דנהמא וכן היה
 רגיל רבינו דוד ממין
 ללכץ פירורין במים
 מליה כדי לאכלן שחרית
 בלא צרכת המוציא וכלא
 צרכת המון שללחמא
 ע"כ:

